

Pole kooli - pole probleemi (?)



Kuri koolilaste pikett 30. aprilli hommikul Pühalepa vallamaja juures. Sel hetkel nad veel lootsid... Valter Voole pilt

Et jutt tuleb tõsine, pean kohe rõhutama, et Pühalepa vallamajas viimastel kuudel toimunud kommenteerides ei soovi ma seisukohtade ja otsuste suhtes kellegi etteheiteid teha. Rahvaasemiku vaba tahe on mõelda ja otsustada. Kas ta arvestab oma valijate soove või läheb ta teadlikult nendega vastuollu - eks see ole üksjagu südametunnistuse asi. Isiklikult ei ole mul soovi minna vastuollu oma koduvalla praeguste juhtidega, iseäranis volikogu esimehe Aivo Perega, kes mu isamajas üles kasvanud ja mu emale vanaduspäevil tore-daks seltsiks olnud. Ehk mõistad, Aivo, et eesmärgid võivad olla üllad, kuid teed nendeni ei pruugi alati need kõige õigemad olla.

Olen viibinud volikogu praeguse koosseisu kõikidel istungitel. Tean, et käesoleva aasta eelarve tasakaalu viimine oli volikogul lausa kunsttükk.

Juba 18. veebruaril eelarve projekti arutades hoiatas volikogu aseesimees ja volikogu haridus- ja kultuurikomisjoni esimees Ants Rebane volikogu liikmeid. "Kui me täna Kuri kooli küsimust ei otsusta ja ka järgmi-

sel mitte, võib asi endiseks jääda."

28. veebruaril oli Kuri Algkoolis lahtiste uste päev. Kohal viibinud haridusosakonna grupp leidis nüüd nagu varemgi, et õppetöö sisuline külg rahuldab. See seisukoht on antud nii vallavalitsusele kui haridusministeeriumile.

18. märtsi istungi päevakorra projektis Kuri kooli küsimust põlnud. Kinnitati valla eelarve, kus ka Kuri kooli summad sees.

Nädal enne jüripäeva otsustas volikogu oma istungil Kuri kooli likvideerida. Lahtisel hääletusel tõstsid selle poolt oma käe A. Pere, A. Rebane, T. Pääsuke, K. Lõppe, T. Kivisilla, A. Kivi, V. Kaskor ja R. Raudsepp. Vastu olid R. Aasma, T. Otsason ja Ü. Sinisoo. Puudus R. Jürimäe. Volinik V. Rõbtsenko selle päevakorrapunkti ajal kohal ei olnud.

17. aprillil tuli elanikelt 66 allkirjaga algatus õigusakti tühistamiseks Kuri kooli sulgemise kohta, mispeale valla juhid korraldasid 28. aprilli õhtul rahva-cohtumise Palade koolis. Rohked osalejad Kuri piirkonnast püüdisid selgitada, et kooli sulgemine on ümbruskonnale korvamatu kaotus. Kohalike omavalitsete

südant see ei pehmenanud.

30. aprilli hommikuks kutsuti kokku Pühalepa volikogu erakorraline istung. Selleks ärevaks päevaks valmistuti vallas mitmeti. Veel püüdis rahvas eelmisel päeval enda olukorda teadvustada raadiote kaudu. Kuris aga oli koos kooli hoolekogu. Töötati välja konkreetne ettepanek, mille kohaselt oleksid kulutused koolile minimaalsed. Ettepaneku

said kõik volikogu liikmed. Valmistuti õpilaste ja kooli töötajate piketiks volikogu istungi ajal vallamaja õues.

Ja saabuski 30. aprilli hommik. Juba kell kaheksa olid kohal õpilased loosungitega. Volikogu alustas tööd kell 8.30.

Hea lugeja, kui Sa nüüd arvad, et volikogu erakorraline istung kutsuti kokku rahvaalgatuse arutamiseks, siis Sa eksid. Aivo Pere

pakkus päevakorda küsimuse selle kohta, millist avalikku teenust saaks pakkuda Kuri kooli hoone baasil (!). (Hoone on mõningatel andmetel kirik vallale rendile andnud.) Rahvaalgatuse teksti arutusele võtmise üle tekkis äge vaidlus. Kõigepealt selle üle, kas kohaliku omavalitsuse seaduse paragrahvid ja punktid seda tegema kohustavad või mitte. (Järg 2. lk.)

Pole kooli - pole probleemi (?)

(Algu 1. lk.)

Isegi juhul, kui ei kohusta, oleks algatuse arutamata jätmine rahva ettepanekutele suisa vilistamine, leidis üks leer volikogus.

A. Kaljula: "Vallavalitsus arutas asja ja tuli seisukohale, et algatuse arutamine nõuaks eelarve muudatust. Rahalisi arvestusi tehtud ei ole. Ilma vastavate andmeteta ei ole alust seda ka volikogu päevakorda võtta."

A. Pere: "Võiksime ju koolihoone kasutamise arutamise kõrval ka rahvaalgatusest rääkida."

T. Otsason: "Protesteerin. Rahva arvukad allkirjad nõuavad meilt otsustamist."

A. Rebane: "Põhimääruse järgi küsimust arutada ei saa."

T. Otsason: "Miks ei saa?"

A. Rebane: "Algatajad oleksid pidanud ka vahendid leidma."

Näete, millise absuradini võib asi mõnikord minna. Tähendab, külarahvas pidanuks leidma vahendid. Muide, seda nad ju tegelikult leidsidki, juhtides vallabosside tähelepanu valla üldjuhtimise miljonilisele eelarvele ja mitmetele pillamistele.

Juba mitmel volikogu istungil on nii volikogu esimees ja aseesimees kui ka vallavanem (see valla praegune juhtkolmik) Kuri kooli arutamise juures otsekui nõutult väitnud: oleme palunud konkreetseid arvestusi, ettepanekuid. Neid pole esitatud. Järelikult peame lähtuma olemasolevast.

Heldeke! Ei tea, kust need ettepanekud küll tulema peaksid, kui mitte eelarve-, haridus- ja kultuurikomisjonist või vallavalitsusest! Oma vastusõna võivad öelda muidugi ka alatiste komisjonide liikmed, aga mina küll ei näe volikogu laua ääres meest, kes näiteks hariduskomisjoni esimehe tummaks räägiks.

Tegelikult pole keegi ametlikult välja öelnud, et ta TAHAB kooli sulgeda. Vastupidi - kogu asja on actud kiiduväärt demokraatlikult. Vähemalt näiliselt. Mis oli sulgemistaotluse tegelik põhjus, selles ei olnud minagi päris kindel. Esimest korda avalikkuse ees lausunud Anton Kaljula Paladel rahvakoosolekul: "Meie nägemus hariduse korraldamisest vallas on selline." See ütleb paljugi. Kui mitte kõik. Kui on selline nägemus, on mõisteta, et ei leita Kuri jaoks raha, ei kõlba mingi kompromissettepanek ega võeta ka selle jaoks kõige väiksematki laenu. Oma jutuga ei taha ma põrmugi öelda, et vallajuhtide nägemus hariduselu korraldamisest vale oleks. Kiretult võttes saadakse vallas läbi ilma Kuri koolita. Igatahes õppetöös mingeid tagasilööke ei tuleks. Ja kui arvestada, et õpilaste arv ilmselt aina väheneb, siis... Paraku on Kuri koolil oma hindamatu väärtus nii laste õpetamisel kui kogu ümbruse eluolus.

Agale tuleme erakorralise istungi juurde, kus pärast pool tundi kestnud väitlusi jõuti siiski rahvaalgatuse teksti arutamiseni.

Tõnu Otsason rõhutas kooli tähtsust kogu ümbruse elule. Ka kandis ta ette, et hoolekogu leidis

võimalusi kulutuste vähendamiseks. "Võtke julgus kokku, toetage kooli olemasolu," kutsus Otsason teisi üles. Vastamisi seisis kaks arvamusteleeri.

A. Pere: "Oleme arutanud pikalt. Majanduslikult Kuri kool end ei õigusta."

A. Rebane: "Otsus peaks olema pikema-ajaline, perspektiivne." (Õige jutt, ainult et mis perspektiividest siin rääkida, kui koolil lõpp peal. V.V.)

V. Kaskor: "Ka mina kirjutasin rahvaalgatusele alla. Loobun oma saadikutasust (2,5 tuh. kr) õpetaja pearaha (10 tuh. kr.) heaks."

T. Otsason: "Ka mina loobun." Ü. Sinisoo: "Samad sõnad."

R. Raudsepp: "Peame rahva häält kuulda võtma..."

R. Aasma: "Koguda võiks ka vastupidiseid allkirju ja neid tuleks ehk rohkemgi. Algatust ei toeta. Muidu oleks meie komisjonid teinud tühja tööd."

A. Kivi: "Tuletõrjeredeli tegemine küll kuigi kalliks ei läheks."

Lugeja märkab, et võrreldes eelmise istungiga on mõnel volimehel tekkinud arvamuste muutusi. Mitu meest tuli kooli toetajate poole. Üks (R. Aasma) seevastu läks likvideatorite perre. Kuigi pärast uut hääletamist mõned oletasid, et küllap Reinuga oli kellelgi teatud vestlus, ei märgi ma seda oletust mingi kahtlustusena. Kordan: otsustas saadiku vaba tahe.

Ülo Sinisoo suutis mitmekordse küsimisega selgeks teha, et Kuri kool on tänava eelarves otsapidi sees ja raha siiski on.

Koolijuhataja Aili Siht tegi konkreetseid ettepanekuid kooli töö korraldamiseks. Küsimus pole niivõrd klasside arvus kui klassikomplektides.

Südamlikke sõnu lausus ootusärevuses muusikaõpetaja Urve Vaher, kelle mõtteid toetas Ülo Sinisoo.

Ühel ajahetkel tunduski, et laevuke jõuab rahusadamasse. Pühalepa volikogus teevad asja põnevaks need mehed, kes arutlustes tavaliselt vaikivad ning avaldavad end alles hääletades. Õhk oli täis pinget ja sellele ei pidanud vastu Ants Rebane närv. Vastates ühele "tüütule" küsimusele, järgnes ärritunult tõsine kihutustöö.

"No saage ometi aru, saage aru, et me peame otsustama. Me peame koera saba ühe hoobiga maha raiuma." Jne.jne.

On väga kahju, et mul polnud kaasas diktofoni. Sellest päevast saanuks ajaloo jaoks talletada mõndagi. Paberil öeldut eespool tsiteerides pidin olema ettevaatlik, et vältida õiendamist: nii ma ei öelnud. Ametlikus protokollis ju kunagi kõike pole. Pean tunnistama, et härra Rebase (pedagoogi!) sõnu kuulates ja õues akna taga ärevalt ootavaid lapsi nähes tekkis mul kõhe tunne, otsekui sattunuks ma aastakümnete taha...

Noh, ja raiutigi (Rebase sõnut-si) saba maha. Õieti juba teist korda, sest vahepeal püüdis rahvas juba amputeeritud taastada. Nüüd tuli otsus tõepoolest üle noatera kooli kahjuks hääletaga 5:6.

Kooli jätkamist 4-klassilisena ja muusikaõppega toetasid Ülo Sinisoo, Tõnu Otsason, Viktor Rõbtšenko, Vello Kaskor ja Rein Raudsepp. Kooli likvideerimise otsust soovisid jõesse jätta Aivo Pere, Ants Rebane, Kaido Lõppe, Teet Kivisilla, Aivar Kivi ja Rein Aasma. Istungilt puudusid Tõnu Pääsuke ja Rein Jürimäe. Niisiis andis seekord kooli likvideerimise nõude volikogu täiskokosseisu vähemus: 13-st liikmest 6.

Olen oma pikkade aastakümneid kestnud ajakirjanikutöö vältel näinud head ja kurja. Ei meenu teist nii kurblikmasendavat seika, kui volikogu töö lõppedes vallamaja eest. Pisarais lapsed ja täisealised skandeerimas: "Jätke meie kool alles!" Ei tea, mis tunnetega seisis volikogu esimees nende ees. Mis kasu oli enam rohketest küsimustest. "Ainuuksi ühe välismaareisiga hoiaksite kokku meie õpetaja pearaha," lausus üks väike plikake. Ja kui need sõnad olidki lapsele suhu pandud, väljendus neis tõde.

Mis edasi? See sõltub valijate ühtsusest ja nende eestvedajatest. Aeg annab arutust Ka sellele, millises valguses haridustempli kuue likvideerija nimed paistma jäävad.

Lõpetuseks paar lauset vabariigi presidendi külalisteraamatust.

66 elanikku tegid kirjaga vallale teadmiseks oma soovi kool ja külaelu keskus alles jätta...

Külale oleks omakultuuri keskuse sulgemine korvamatu kaotus. Loodame abile ja ei jää ka ise puhkama. Mayday!

Selle appihüüdu sõnaga peanigi seekord lõpetama.

VALTER VOOLE
tekst ja pilt



Mida mõtleb see mees pisarsilmis inimeste ees?